

การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูลของพุทธบริษัทวัดหงส์ประดิษฐาราม

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

THE SELF PERFORMANE ACCORDING TO KUSALA MULA OF

BUDDHIST LAY PEOPLE IN WAT HONGPRADITHARAM

HADYAI DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE.

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พระครูวิมลปริยัติสุนทร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูลของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันและ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ พุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 313 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t – test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1) การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอโลภะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านโทสะ และด้านโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน ระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากและปานกลาง

2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัทวัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาที่มีเพศ ต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีอายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนอาชีพต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาพบว่า ด้านที่มีความถี่มากที่สุดคือ ด้านโทสะ กล่าวคือ ควรมีการส่งเสริมการนั่งสมาธิเพื่อลดความโกรธบ้าง ควรมีการอบรมวิธีการควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในภาวะปกติ และควรมีจิตแพทย์มาช่วยให้ความรู้ก็จะดี ควรมีการส่งเสริมการแผ่เมตตาเพื่อลดความโกรธในตัวเองได้บ้าง ควรมีการอบรมเรื่องการฝึกสติสัมปชัญญะ ควรฝึกการให้อภัยต่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูลของพุทธบริษัท

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows : 1) To study the self performance according to Kusala Mula of Buddhist lay people in Wat Hongpradittharam Had- Yai district, Songkhla province. 2) To compare the self performance according to Kusala Mula of Buddhist lay people in Wat Hongpradittharam Had- Yai district, Songkhla province in terms of sexes, ages, educational levels, and occupations as differently and 3) To study the suggestions were concerned on the way to promote of the self performance

according to Kusala Mula of Buddhist lay people in Wat Hongpradittharam Had-Yai district, Songkhla province. The samples were Buddhist lay people in Wat Hongpradittharam Had- Yai district, Songkhla province at the number of 313 persons, the instrument for data collection was questionnaire both closed and open ended questions, data analysis by finding the value of frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test one way ANOVA and paired comparison of arithmetic mean by LSD method. (Least Significant Difference)

The research results found that.

1) The self performance according to Kusala Mula of Buddhist lay people in Wat Hongpradittharam Had- Yai district, Songkhla province by overview was at more level, when considered in each aspects found that the aspect of Alobha was the highest mean and followed up the aspect of Adosa and the aspect of Amoha, classified in terms of sexes, ages, and occupations found that by overview was at more level but in terms of educational levels found there were at more and moderate level.

2) The comparative results of the self performance according to Kusala Mula of Buddhist lay people in Wat Hongpradittharam Had- Yai district, Songkhla province in terms of sexes found that there were not different as statistically significance at .05, and ages and educational levels found that there were different as statistical significance at .001, but in terms of occupations found that there were not different as statistically significance at .05

3) The suggestions were concerned with the way to promote on the self performance according to Kusala Mula of Buddhist lay people in Wat Hongpradittharam Had- Yai district, Songkhla province found that the highest frequency in the aspect of Adosa i.e. there should have practice meditation to decrease of greed, there should have trained on the way to control the greed

control, there should have trained on mindfulness and clear comprehension and there should have trained on forgiveness

บทนำ

จากการที่ประเทศไทยได้วางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ถึงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของคนเป็นสำคัญแต่ปัจจุบันกลับพบว่าประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการพัฒนาคน ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาค่อนข้างได้ให้ความสำคัญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านสังคม ประกอบกับการไหลบ่าของคลื่นวัฒนธรรม วิวัฒนาการ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าสู่สังคมไทยอย่างง่ายดายเป็นต้นไป ในขณะที่คนไทย ส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ดีพอทำให้คนไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมเปลี่ยนไป [คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.สำนักงาน,2550] การที่ประชาชนมีพฤติกรรม เข้าข่ายบั่นทอนการเป็นคนดี มีแนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยม ที่เบี่ยงเบนไปจากความดีงามตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างเห็นได้ชัด ศูนย์การค้ากลายเป็นแหล่งชุมนุมพบปะสังสรรค์ เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรมมากมาย อาทิ มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ก้าวร้าวรุนแรงแต่งกายตามสมัยนิยม เห็นแก่ตัว ไม่ใส่ใจ ต่อคนรอบข้างมีการใช้เวลาว่างอย่างไม่เหมาะสมเป็นต้น ซึ่งส่งผลเสียโดยตรงต่อประชาชนในสังคม และที่สำคัญยังส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

พุทธบริษัทในเขตวัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในฐานะประชาชนในท้องถิ่นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ทั้งนี้เพราะชุมชนเป็นเสมือนอริฐ์ก้อนแรกที่จะก่อเป็นองคาพยพที่ใหญ่ขึ้น ฉะนั้นนอกจากจะได้รับการพัฒนาจากรัฐแล้ว ในทางพระพุทธศาสนาการพัฒนาในด้านคุณธรรม จริยธรรม ก็จะได้รับพัฒนาอย่างถูกต้อง ถูกทาง และถูกธรรมวินัยด้วย “หลักกุศลมูล” เป็นหลักแห่งการทำความดี ทางทำความดี [พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ ปยุตโต),2550] มี 3 ประการ ได้แก่ อโลภะ อโทสะ และอโมหะ เป็นหลักธรรมที่ปฏิบัติแล้ว สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี มีชีวิตที่ดีงาม และมีความสุข การที่พุทธบริษัทนำหลักกุศลมูลมาปฏิบัติ เป็นการครองตนด้วย

ธรรมะที่เป็นความดีทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ท่ามกลางภาวะวิกฤตทางสังคม ให้พบความสำเร็จ และอยู่อย่างมีความสุขได้

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่า หลักกุศลมูล เมื่อผู้ใดประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจังแล้วจะส่งผลให้ทุกคนได้รับประโยชน์สุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ปัญหาการวิจัย

3.1 การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากน้อยเพียงใด

3.2 การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่

3.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานการวิจัย

5.1 พุทธบริษัทที่มี เพศ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

5.2 พุทธบริษัทที่มี อายุ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

5.3 พุทธบริษัทที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

5.4 พุทธบริษัทที่มี อาชีพ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ได้แก่ พุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจำนวน 1,675 คน (โดยใช้ฐานคิดจากการที่พุทธบริษัทมาวัดในวันพระในหนึ่งเดือน จำนวน 4 ครั้ง โดยเฉลี่ยครั้งละ 419 คน)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และ มอร์แกน [สงศรี ชมภูวงศ์,2553] ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) [สงศรี ชมภูวงศ์,2553] ของจำนวนหน่วย โดยสุ่มแบบเป็นสัดส่วนและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก [สงศรี ชมภูวงศ์,2553] โดยเขียนหมายเลขตามบัญชีรายชื่อประชากรจากการลงทะเบียนก่อนเข้าทำพิธีแต่ละคนใส่กล่องกระดาษคละกัน ทำ หากจับได้เลขซ้ำก็จับใหม่ จนครบจำนวนที่ต้องการคือ 313 คน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ดังนี้

1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) พุทธบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 183 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70 และเป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 130 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30

2) พุทธบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 30-40 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 94 คน คิดเป็นร้อยละ 37.12 และมีอายุ 41-50 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 82 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 74 คน คิดเป็นร้อยละ 21.97 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 63 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 น้อยที่สุด

3) พุทธบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 103 คน คิดเป็นร้อยละ 43.18 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวนทั้งสิ้น 78 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี/สูงกว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.43 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีจำนวนทั้งสิ้น 64 คน คิดเป็นร้อยละ 14.39 น้อยที่สุด

4) พุทธบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรกรรม/รับจ้าง มีจำนวนทั้งสิ้น 171 คน คิดเป็นร้อยละ 61.36 และมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/รับราชการ มีจำนวนทั้งสิ้น 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.64

2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวม พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านอโกละ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโทสะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนในการพัฒนาสุขภาพของประชาชน ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ของอาสาสมัครสาธารณสุข จำแนก

ตามเพศ พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูลของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน เพศชาย และเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชาย พบว่า ด้านอโลภะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโทสะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ เพศหญิง พบว่า ด้านอโทสะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโลภะและ ด้านอโมหะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-40 ปี อายุ 41-50 ปี อายุ 51 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุต่ำกว่า 30 ปีและอายุ 41-50 ปี พบว่า ด้านอโลภะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโทสะและ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

อายุ 30-40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป พบว่า ด้านอโทสะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโลภะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนระดับอนุปริญญา/ปวส. อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา/ปวช. พบว่า ด้านอโลภะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโทสะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

ระดับอนุปริญญา/ปวส. พบว่า ด้านอโทสะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโลภะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

และระดับปริญญาตรี/สูงกว่า พบว่า ด้านอโทสะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโลภะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

4) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัทวัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อาชีพเกษตรกรรม/รับจ้าง และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/รับราชการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อาชีพเกษตรกรรม/รับจ้าง พบว่า ด้านอโกลสะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโทสะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/รับราชการ พบว่า ด้านอโทสะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอโกลสะ และ ด้านอโมหะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

4 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานในการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีเพศต่างกัน พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุต่างกัน พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5 ผลการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้

แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มากที่สุดคือ ด้านอโหสະ กล่าวคือ ควรมีการส่งเสริมการนั่งสมาธิเพื่อลดความโกรธบ้าง ควรมีการอบรมวิธีการควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในภาวะปกติ และควรมีจิตแพทย์มาช่วยให้ความรู้ก็จะได้ดี ควรมีการส่งเสริมการแผ่เมตตาเพื่อลดความโกรธในตัวลงได้บ้าง ควรมีการอบรมเรื่องการฝึกสติ สัมปชัญญะ ควรฝึกการให้อภัยต่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ ร่องลงมาคือ ด้านอโลภะ กล่าวคือ ควรมีการส่งเสริมความประหยัด ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพสุจริต ควรมีการส่งเสริมการทำบุญ ทำทาน และตักบาตรเพื่อลดความโลภ ควรมีการส่งเสริมการช่วยเหลือคนยากจนเพื่อลดความเห็นแก่ตัว และน้อยที่สุดคือ ด้านอโมหะ กล่าวคือ ควรมีการส่งเสริมการแก้ปัญหาด้วยอริยสัจจ์ ควรมีการอบรมเรื่องสิ่งที่ทำให้คนงมงายแก่พุทธบริษัทบ้างเพื่อให้เกิดปัญญาและสามารถแก้ปัญหาได้โดยไม่ถูกหลอก ควรมีการส่งเสริมการศึกษาคัมภีร์พระพุทธศาสนาเพื่อลด ละ เลิก สิ่งซึ่งงมงายที่พุทธบริษัทกำลังเป็นอยู่

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัย มาอธิบายเชื่อมโยงกับทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังนี้

ผลการศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชุตินทร โขติธมโม (2546) กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ พระอภิธรรมในฐานะที่เป็นพุทธจริยศาสตร์ พอสรุปได้ว่า การกระทำกุศลความดี ซึ่งมีสาเหตุมาจากความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลงเป็นสมุฏฐานให้เกิดขึ้นพร้อมด้วยเจตนา อันเป็นแรงจูงใจฝ่ายดี ซึ่งปรากฏอยู่ภายในกุศลจิตที่ประกอบด้วยเจตสิกฝ่ายกุศล และการกระทำอกุศล ความชั่วย่อมีสาเหตุมาจากความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นสมุฏฐานให้เกิดขึ้น

พร้อมด้วยเจตนาอันเป็นแรงจูงใจฝ่ายชั่ว ซึ่งปรากฏอยู่ในอกุศลจิตที่ประกอบเจตสิกฝ่ายด้วยอกุศล เกณฑ์การตัดสินคุณค่าทางจริยธรรมเกี่ยวกับความดีความชั่ว ในพระอภิธรรมมีอยู่ 2 ประการ คือ (1) ให้พิจารณาดูที่สาเหตุแห่งการกระทำพร้อมทั้งแรงจูงใจในการเลือกตัดสินใจกระทำ ซึ่งปรากฏอยู่ในจิต พร้อมด้วยองค์ประกอบที่ปรุงแต่งจิต ถ้าการกระทำนั้นมาจากสาเหตุแห่งความดีและมีองค์ประกอบของความดี การกระทำนั้นย่อมจะต้องเป็นความดีอยู่เสมอ (2) ให้พิจารณาดูที่ผลลัพธ์ของการกระทำซึ่งปรากฏอยู่ในกุศลวิบากจิตและอกุศลวิบากจิตที่ประทับไว้ภายในภวังคจิต พระอภิธรรมได้เสนอทัศนคติทางปรัชญาอันเป็นรากฐานของระบบจริยศาสตร์ให้มีการปลูกฝังค่านิยมทางศีลธรรมและจริยธรรม อันมีคุณค่าแก่นมนุษย์ต่อแนวความคิดในเรื่องของกรรมดีกรรมชั่วและผลลัพธ์ของกรรมที่ตอบสนอง อันเป็นไปตามกระบวนการทำงานธรรมชาติของจิตใฝ่มนุษย์ได้เป็นอย่างดี ค่านิยมดังกล่าวนี้ยังคงมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาพระอภิธรรมตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน ดังนี้

1) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า พุทธบริษัทที่มี เพศ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า พุทธบริษัทที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล ตั้มเต็ม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในการพัฒนาสุขภาพประชาชน ในเขตอำเภอบางบาล จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานในการพัฒนาสุขภาพประชาชน ในเขตอำเภอบางบาล จังหวัดนครศรีธรรมราช ของอาสาสมัครสาธารณสุขจำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า พุทธบริษัทที่มี อายุ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ยอดแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข

มูลฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หมู่บ้านควนตอ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หมู่บ้านควนตอ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ตาม อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า พุทธบริษัทที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางขัน จังหวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ยอดแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หมู่บ้านควนตอ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หมู่บ้านควนตอ ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า พุทธบริษัทที่มี อาชีพ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางขัน จังหวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่า พุทธบริษัทที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน คือประกอบอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง หรือค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัวหรือรับราชการก็ตาม ไม่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา ทั้งในเรื่องอโงส และอโมหะ ทำให้ไม่เกิดความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ หัวหน้าชุมชน เจ้าอาวาส เจ้าหน้าที่รัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรรักษาระดับมาตรฐานที่ดีนี้ไว้ในการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท เพื่อให้พุทธบริษัทมีคุณภาพจิตที่ดีขึ้น และส่งเสริมให้การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท ให้อยู่ในระดับที่มากที่สุด

ด้านอโกลสะ การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ หัวหน้าชุมชน เจ้าอาวาส เจ้าหน้าที่รัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรักษาระดับมาตรฐานที่ดีนี้ไว้ในการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท เพื่อให้พุทธบริษัทมีคุณภาพจิตที่ดีขึ้น และส่งเสริมให้การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท ให้อยู่ในระดับที่มากที่สุด โดยเฉพาะด้านความไม่โลภ

ด้านอโทสะ การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ หัวหน้าชุมชน เจ้าอาวาส เจ้าหน้าที่รัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรักษาระดับมาตรฐานที่ดีนี้ไว้ในการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท เพื่อให้พุทธบริษัทมีคุณภาพจิตที่ดีขึ้น และส่งเสริมให้การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท ให้อยู่ในระดับที่มากที่สุด โดยเฉพาะด้านความไม่โกรธ

ด้านอโมหะ การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ หัวหน้าชุมชน เจ้าอาวาส เจ้าหน้าที่รัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรักษาระดับมาตรฐานที่ดีนี้ไว้ในการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท เพื่อให้พุทธบริษัทมีคุณภาพจิตที่ดีขึ้น และส่งเสริมให้การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท ให้อยู่ในระดับที่มากที่สุดโดยเฉพาะด้านความไม่หลง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา” ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีกหลายประเด็น และงานวิจัยนี้ไม่อาจนำมาศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เช่น

1. คว้ารศีกษาเรื่ง “ป้จจ้ยท่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอดาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”
2. คว้ารศีกษาเรื่ง “การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอดาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”
3. คว้ารศีกษาเรื่ง “ประสิทธิผลท่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักกุศลมูล ของพุทธบริษัท วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอดาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.สำนักงาน, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554**, กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี. เจ. พรีนติ้ง, 2550.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**,พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร:จันทร์เพ็ญ, 2550.

สงศรี ชมภูวงศ์,**ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**,นครศรีธรรมราช: วีพีเอส, 2553.

พระมหาชุตินทร โชติธมโม (นงพยัคฆ์), “**การศึกษาวิเคราะห์พระอภิธรรมในฐานะที่เป็นพุทธจริยศาสตร์**”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546.